

חוק-יסוד: מבקר המדינה¹

.1	מהות	ביקורת המדינה נתונה בידי מבקר המדינה.
.2	ביקורת המדינה	(א) מבקר המדינה יקיים ביקורת על המשק, הנכסים, הכספים, ההתחייבויות והמינהל של המדינה, של משרדי הממשלה, של כל מפעל, מוסד או תאגיד של המדינה, של הרשויות המקומיות ושל גופים או מוסדות אחרים שהועמדו על פי חוק לביקורתו של מבקר המדינה.

(ב) מבקר המדינה יבחן את חוקיות הפעולות, טוהר המידות, הניהול התקין, היעילות והחסכון של הגופים המבוקרים, וכל ענין אחר שיראה בו צורך. |
.3	חובה להמציא ידיעות	גוף העומד לביקורתו של מבקר המדינה ימציא למבקר ללא דיחוי, לפי דרישתו, ידיעות, מסמכים, הסברים, וכל חומר אחר שלדעת המבקר דרושים לו לצרכי הביקורת.
.4	תלונות הציבור	מבקר המדינה יברר תלונות מאת הציבור על גופים ואנשים כפי שייקבע בחוק או לפיו; בתפקידו זה יכהן מבקר המדינה בתואר "נציב תלונות הציבור".
.5	תפקידים נוספים	מבקר המדינה ימלא תפקידים נוספים כפי שייקבע בחוק.
.6	אחריות בפני הכנסת	במילוי תפקידו יהיה מבקר המדינה אחראי בפני הכנסת בלבד ולא יהיה תלוי בממשלה.

¹ ס"ח התשמ"ח, עמ' 30 (פורסם ביום 24.2.1988); תיקון מס' 1 - ס"ח התשנ"ח, עמ' 196; תיקון מס' 2 - ס"ח התשס"ה, עמ' 714.

- בחירה ותקופת כהונה (תיקון מס' 1) 7. (א) מבקר המדינה ייבחר בידי הכנסת בהצבעה חשאית; סדרי הבחירה ייקבעו בחוק.²
- (ב) תקופת כהונתו של מבקר המדינה תהיה שבע שנים.
- (ג) מבקר המדינה יכהן תקופת כהונה אחת בלבד.
- כשירות³ (תיקון מס' 1) 8. כל אזרח ישראלי שהוא תושב ישראל כשיר להיות מועמד לכהונת מבקר המדינה; חוק יכול שיקבע תנאי כשירות נוספים.
- הצהרת אמונים 9. מבקר המדינה הנבחר יצהיר ויחתום לפני הכנסת
- "אני מתחייב לשמור אמונים למדינת ישראל ולחוקיה ולמלא באמונה את תפקידי כמבקר המדינה."
- תקציב 10. תקציב משרד מבקר המדינה ייקבע לפי הצעת מבקר המדינה בידי ועדת הכספים של הכנסת, ויפורסם ביחד עם תקציב המדינה.
- משכורת וגמלאות 11. משכורתו של מבקר המדינה ותשלומים אחרים שישולמו לו בתקופת כהונתו או לאחריה, או לשאיריו לאחר מותו, ייקבעו בחוק או בהחלטה של הכנסת או של ועדה מועדותיה שהכנסת הסמיכה לכך.

² ביום 25.5.2005 נבחר מיכה לינדנשטראוס לכהונת מבקר המדינה (מועמד יחיד); ביום 14.5.2012 נבחר יוסף שפירא (שלושה מועמדים); ביום 3.6.2019 נבחר מתניהו אנגלמן (שני מועמדים).

³ סעיף 5 לחוק המרשם הפלילי ותקנת השבים, התשמ"א-1981, מסדיר מסירת מידע לרשויות ולבעלי תפקידים, ומתיר, כאמור בתוספת הראשונה, מסירת מידע לפי דרישה: "יושב ראש הכנסת - לענין בחירת נשיא המדינה, וועדת הכנסת - לענין מינוי מבקר המדינה." (החוק הוחלף בחוק האיגוד הפלילי ותקנת השבים, התשצ"ט-2019, שייכנס לתוקף ביום 16.1.2021 (ס"ח התשצ"ט, צ"ח' 298). הוראה להקבוצה בחוק החדש בסעיף 11 ופרט 4(1) לתוספת הראשונה).

12. **קשר עם הכנסת והגשת דוחות**
- (א) מבקר המדינה יקיים קשר עם הכנסת, כפי שייקבע בחוק.
- (ב) מבקר המדינה יגיש לכנסת דינים וחשבונות וחוות דעת בתחום תפקידיו ויפרסם אותם ברבים, והכל בדרך ובסייגים שייקבעו בחוק.
13. **העברה מכהונה (תיקון מס' 2)**
- מבקר המדינה לא יועבר מכהונתו אלא באחד מאלה:
- (1) מטעמי בריאות נבצר ממנו, דרך קבע, למלא את תפקידו - ביום שבו החליטה הכנסת על כך, בהחלטה שהתקבלה ברוב חבריה לפחות, לאחר הליך שייקבע בחוק;
- (2) מחמת התנהגות שאינה הולמת את מעמדו כמבקר המדינה - ביום שבו החליטה הכנסת על כך, בהחלטה שהתקבלה ברוב של שלושה רבעים מחבריה לפחות, לאחר הליך שייקבע בחוק.
14. **ממלא מקום המבקר**
- נבצר ממבקר המדינה למלא תפקידו, ימונה ממלא מקום המבקר באופן ולתקופה כפי שייקבע בחוק.